

İKV DEĞERLENDİRME NOTU

2014 AP TÜRKİYE RAPORU İÇİN GERİ SAYIM
BAŞLADI

Melih ÖZSÖZ

*İKV Genel Sekreter Yardımcısı ve Araştırma
Müdürü*

Büşra Çatır, İKV Uzman Yardımcısı

Deniz Servantie, İKV Uzman Yardımcısı

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

2014 AP TÜRKİYE RAPORU İÇİN GERİ SAYIM BAŞLADI

Avrupa Parlamentosu'nun (AP) Nisan ayı sonunda gerçekleştirilmesi öngörülen Genel Kurul oturumunda, Parlamentonun Hollandalı üyesi Kati Piri tarafından kaleme alınan 2014 yılı Türkiye Raporu oylanacak¹.

AB ile üyelik müzakerelerini sürdüren aday ülkelerde, müzakere sürecinde yaşanan gelişmeleri tespit ederken, aday ülkelere ve diğer AB kurumlarına yönelik çağrılarda bulunan AP raporları, Komisyon tarafından aday ülkelere yönelik yayımlanan düzenli ilerleme raporları hakkında AP'nin değerlendirmesi niteliğini taşıyor. Bu raporlar hukuki bağlayıcılığa sahip olmamakla birlikte, AP'nin 28 üye ülkeden 500 milyonun üzerinde kişiyi temsil ettiği düşünüldüğünde oldukça önemli bir yere sahip. Bu özelliğiyle AP Türkiye raporlarının da, AB kurumlarının ürettiği diğer raporlar gibi aday ülke Türkiye tarafından dikkatle takip edilmesi ve irdelenmesi gerekiyor.

GENÇ PARLAMENTER PİRİ'NİN ZOR GÖREVİ

Parlamento'nun 2014 Türkiye Raporu, AP'nin 16'ncı Türkiye Raporu olacak. Mayıs 2014 tarihinde yapılan seçimlerde ilk kez AP üyesi olarak seçilen Kati Piri'nin ise ilk Türkiye Raporu olması açısından oldukça önemli. Parlamenter seçilmeden önce S&D Grubu siyasi danışmanı olarak görev yapan Piri bu görevi, bir önceki Parlamento'nun (2009-2014) yine Hollandalı üyesi, Hıristiyan Demokrat (EPP) Ria Oomen-Ruijten'den devralmıştı.

Parlamento'nun son 7 Türkiye Raporunun raportörü Oomen-Ruijten ise, dengeli raporları ve raporlarındaki yapıcı eleştirileri ile akıllarda yer etmişti. Oomen-Ruijten'den daha genç bir siyasetçi olan Piri'nin hafızalarda nasıl yer edeceğini ise zaman gösterecek. Ancak çiçeği burnunda Parlamenter Piri'yi önümüzdeki 5 yıl zorlu bir sürecin beklediğini söylemek mümkün: çünkü Piri, "AP'nin en fazla tartışılan raporu"nu hazırlama görevini üstlenmiş durumda.

YENİ AP'NİN İLK TÜRKİYE RAPORU

Bu yılki Türkiye Raporu'nun sadece raportörü yeni değil. Bu yıl Türkiye Raporu, Mayıs 2014 tarihinde gerçekleştirilen seçimlerle baştan aşağı yenilenen AP'nin oylayacağı ilk Türkiye Raporu olacak. Hatırlanacağı üzere, 22-25 Mayıs 2014 tarihleri arasında AB üye ülkelerinde gerçekleştirilen seçimlerde 751 sandalyeli AP yeniden belirlenmiş; EPP, S&D, ALDE ve Yeşiller/EFA gibi Parlamento'daki ana akım partiler, oy kayıplarına rağmen bir önceki dönemdeki genel ağırlıklarını korumuştular. Seçimlerde sağ oy kaybederken, sol oy kazanmış; seçimlerin sürprizini ise sağda ve soldaki aşırı partiler yapmıştı. Hatta Almanya ve Yunanistan'daki aşırı sağın radikalleri de ilk defa AP'ye parlamenter göndermişti. Yeni Parlamento'da dikkat çeken bir başka özellik ise, her ne

¹ AP resmi internet sitesinde açıklanan Genel Kurul Taslak Takvimine göre, 2014 Türkiye Raporu'nun oylamaya sunulacağı oturumun 27 Nisan 2015 tarihinde gerçekleşmesi öngörülmüştür.

kadar AP'nin üçte ikisi AB yanlısı partilerden oluşsa da, AB taraftarı bloğun oyunda yaşanan düşüştü.

2014 Türkiye Raporu işte bu yenilenen AP için de ilk Türkiye Raporu olma özelliğini taşıyor.

PARLAMENTO'NUN EN ÇOK TARTIŞILAN RAPORU

Her ne kadar AP'nin 2014 Türkiye Raporu, yeni raportörü ve yeni Parlamento kombinasyonu ile ilkleri bünyesinde barındırsa da, bu yıl da, geçen yıllarda olduğu gibi Türkiye Raporu, Parlamento'nun üzerinde en çok tartışılan raporlarından bir tanesi. Bunun en güzel göstergesi, Genel Kurul'daki oylama öncesinde Rapora ilişkin verilen değişiklik önerileri.

Parlamentonun ilgili komitesi AFET'te (*The Committee on Foreign Affairs-Dış İlişkiler Komitesi*) aylar süren çetin pazarlıklar sonunda nihai halini alacak olan 10 sayfalık rapora bu yıl 442 farklı değişiklik önerisi sunuldu. Parlamento'nun 5 Şubat 2015 tarihinde 2 ayrı dosya halinde yayımladığı ve toplam sayfa sayısı 285'i bulan değişiklik önerilerinin sayfa sayısı, raporun neredeyse 30 katı. Her ne kadar verilen değişiklik önerilerinden bir kısmı yazım hataları veya mantıksal hatalara ilişkin olsa da, raporun içeriğine yönelik önerilere bakıldığında, Türkiye-AB ilişkilerinin seyrine yönelik önemli saptamalar yapmak mümkün.

AP'nin 2014 Türkiye Raporu'na verilen değişiklik önerileri sayısı da bu yıl, geçen yıllara oranla ciddi bir artış göstermiş durumda. Önceki yıllarda AP Türkiye Raporlarına verilen değişiklik önerisi sayısı, 2013 yılında 338; 2012 yılında 415; 2011 yılında 461; 2010 yılında 315; 2009 yılında ise 243'tü. Görüldüğü üzere Türkiye Raporlarına verilen önerilerin sayısında yıllar itibariyle devam eden artış trendi sürüyor.

Türkiye Raporu'na verilen değişiklik önerileri sayısı, AB ile üyelik müzakerelerini sürdüren diğer aday ülkelerin raporlarına verilen değişiklikler ile karşılaştırıldığında, Türkiye Raporu'nun neden AP'nin en çok tartışılan raporu olduğu daha iyi anlaşılıyor. 2014 yılında diğer aday ülkeler Karadağ, Sırbistan ve Makedonya'nın yıllık raporlarına verilen değişiklik önerileri sayısı, sırasıyla 188, 222 ve 196. AB potansiyel aday ülke statüsüne sahip Kosova'nın Avrupa entegrasyon sürecine ilişkin yayımlanan rapora ise toplam 212 değişiklik önerisi sunulmuş durumda.

Görüldüğü üzere AP'nin 2014 Türkiye Raporu, geçen yıllarda olduğu gibi AFET Komitesi'nin üzerinde en çok tartışıldığı rapor. Türkiye Raporu yalnızca diğer aday veya potansiyel aday ülkeler ile kıyaslandığında değil, AP'nin kabul ettiği farklı konulara ilişkin raporlar arasında da en çok tartışılan rapordan biri. Örneğin Türkiye Raporu'nu ele alan Komitede, 2014 yılında Avrupa Enerji Güvenliği Stratejisine ilişkin rapora 52; 2014 yılı Ortak Güvenlik ve Savunma Politikasına ilişkin rapora 160; 2013 yılı Dünya İnsan Hakları raporuna 486 değişiklik önerisi verilmiş. Bu açıdan bakıldığında, AB'nin her zaman gündeminde olan ve Rusya ile bozulan ilişkiler nedeniyle daha da öne

çıkan Enerji Güvenliği konusunda hazırlanan rapora sunulan değişiklik önerileri Türkiye Raporu'na verilen değişiklik önerilerinin neredeyse dokuzda biri. Öte yandan Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası ele alındığında, AB'nin hemen hemen tüm dünyayla ilişkilerini düzenleyen politika alanı Türkiye'den çok daha az tartışılmış durumda. Güvenlik ve savunma alanının AB'de en fazla tartışma yaratan ve fikir birliğine varılmayan alanlardan biri olduğu gerçeğinden yola çıkıldığında ise, AFET'te Türkiye'ye ilişkin yaşanan ihtilafları tahmin etmek hiç de zor değil.

TÜRKİYE RAPORU NEDEN BU KADAR ÇOK TARTIŞILIYOR?

Bu noktada sorulması gereken soru şu: 442 değişiklik önerisi verilen 35 maddelik Türkiye Raporu neden bu kadar çok tartışılıyor? Başka bir deyişle Parlamento AFET Komitesindeki yoğun tartışmalarda rapor neden "değişiklik önerisi fırtınasına" maruz kalıyor?

Hiç şüphesiz bu sorunun cevabı 50 yılı aşan Türkiye-AB ilişkileri ve 10'ncü yılına giren üyelik müzakerelerinde yaşanan sorunlar ile doğrudan bağlantılı. Verilen değişiklik önerileri AB'nin 28 farklı üye ülkesini temsil eden ve çok farklı siyasi görüşlere sahip parlamenterlerin Türkiye'de yaşanan güncel gelişmeleri nasıl algıladığı ile ilgili olduğu kadar, Komiteyi oluşturan parlamenterlerin Türkiye'nin AB üyelik sürecini nasıl değerlendirdikleri ile de doğrudan ilgili. Türkiye raporlarına bu denli "ilgi" gösterilmesini ise Türkiye'ye ilişkin durumun ve güncel gelişmelerin AP parlamenterleri tarafından yakından takip edildiği şeklinde okumakta fayda var. Bu çerçevede AP'nin rolünün, özellikle Lizbon Anlaşması'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte AB yönetimi ve kurumsal dengesi içerisinde giderek arttığını da hatırlatmak gerekli.

AP 2014 TÜRKİYE RAPORUNDA NELER VAR?

Rapora ilişkin verilen 442 değişiklik önerisini analiz etmeden önce, halen taslak halde bulunan AP 2014 Türkiye Raporu'nda nelerin olduğuna bakmakta fayda var.

Bilindiği üzere Kati Piri tarafından hazırlanan rapor, Nisan ayı başında AP Genel Kurulu'nda Avrupalı milletvekillerinin oyuna sunulacak. Raporda her yıl olduğu gibi Türkiye ile yürütülen üyelik müzakerelerine ilişkin önemli tespitler yer alıyor. Rapor Türkiye ile yürütülen müzakere sürecinde yaşanan aksaklıklar ve eksiklikleri tespit ederken, aday ülkeye eleştirilerde ve uyarılarda bulunuyor. Her yıl olduğu gibi süreçte yaşanan olumlu gelişmeler memnuniyetle karşılanırken, aday ülke Türkiye ve AB'li kurumlara sorunların aşılması konusunda çağrılar yapıyor.

AP'nin 2014 Türkiye Raporu'nda;

Memnuniyetle karşılanan ve olumlu olarak nitelendirilen gelişmeler:

- Eş başkanlığa imkân veren, parti ve seçim kampanyalarında yerel dillerin kullanımını sağlayan siyasi partiler ve seçim kampanyalarına ilişkin yasal değişiklik;

- Yeni yasal düzenlemelerin öncelikle AB Bakanlığı onayından geçmesine olanak sağlayan Başbakanlık Genelgesi;
- Kürt meselesine daha kapsamlı ve sürdürülebilir bir çözüm getirmesi için Barış Sürecine verilen destek;
- Ergenekon ve Balyoz davalarına ilişkin Anayasa Mahkemesi kararları;
- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi İhlallerinin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile kadınlara yönelik şiddete ilişkin İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlüğe girmesi; Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 176 sayılı Sözleşmesi'nin onaylanması;
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kurulması; Irak ve Suriye'den gelen 1,6 milyon sığınmacıya yardım devam ederken Geçici Koruma Yönetmeliği'nin yürürlüğe girmesi;
- Üst düzey toplantılar aracılığıyla Türkiye-Yunanistan ilişkilerinde yaşanan ilerleme.

Eleştirilen ve olumsuz olarak nitelendirilen gelişmeler:

- Yolsuzluk ve rüşvet iddiaları;
- Hâkimlerin ve savcılarının atanması ve görevden alınması sebebiyle yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı ve etkinliğine ilişkin endişeler;
- Terörle Mücadele Yasasının kapsamı;
- Genel olarak artan siyasi kutuplaşma;
- Gezi olaylarında emniyet güçlerinin orantısız güç kullanımına ilişkin devam eden soruşturmalarda ilerleme sağlanamaması;
- Basın özgürlüğü başta olmak üzere, sosyal medya yasakları da dahil olmak üzere düşünce ve ifade özgürlüğü alanında yaşanan sıkıntılar;
- Hukuk devleti, temel haklar ve iç güvenliğe ilişkin yaşanan gelişmeler ve yarattığı endişe.

Az önce ifade edildiği üzere Parlamento, müzakere sürecinde yaşanan olumlu ve olumsuz gelişmelerden hareketle aday ülke Türkiye'ye sorunların giderilmesi konusunda somut çağrılarda bulunuyor. Taslak Türkiye raporunda bu yıl Parlamento'nun Türkiye'ye yaptığı çağrılarını ise şu şekilde sıralamak mümkün:

- Yüzde 10 seçim barajının düşürülmesi;
- Siyasi uzlaşma ile yeni Anayasa sürecinin devam ettirilmesi;
- Yasal düzenleme ve karar alma süreçlerinde sivil toplum danışma mekanizmasının kurulması ve işletilmesi; reform süreci, yeni Anayasa ve Kürt meselesine ilişkin hükümet, muhalefet ve sivil toplum arasında işbirliği;
- Örgütlenme özgürlüğünün yeni reformlarla garanti altına alınması;
- Emniyet birimlerinin güç kullanımı kurallarının uluslararası standartlara uygun olarak belirlenmesi ve toplanma özgürlüğüne ilişkin engellerin kaldırılması,

kanun uygulayıcıların yetkilerine ilişkin denetim ve denge mekanizmasının kurulması;

- Türkiye İnsan Hakları Kurumu'nun bağımsız, yeterli kaynaklara sahip, şeffaf ve sivil toplumun katılımına açık hale getirilmesi için Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu'nun değiştirilmesi;
- Gerekli yasal düzenlemelerle medya özgürlüğünün garanti altına alınması;
- Kadınlara yönelik şiddet oranının yüksek olması sebebiyle şiddet mağdurlarına koruma sağlanması ve toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılması;
- Düşünce, vicdan ve inanç özgürlüğüne ilişkin AIHM kararlarının uygulanması ve azınlık haklarına saygı gösterilmesi;
- LGBTI bireylerin haklarını korumaya yönelik çalışmalar yapılması ve ayrımcılık, nefret söylemi, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı ile mücadele için özel bir kurum kurulması;
- Tüm AB Üye Devletleri'ne Türkiye'ye vizesiz geçiş hakkı tanınması;
- BM Denizler Hukuku Sözleşmesi'nin imzalanması ve onaylanması ve AB Üye Devletleri'nin egemenlik haklarının tanınması;
- Kıbrıs müzakerelerinin devam etmesi;
- Ermenistan ile ilişkilerin normalleşme sürecinin devam etmesi.

2014 AP Türkiye Raporu, gerçekleştirilmesi gereken düzenlemelere ilişkin Türkiye'ye çağrıda bulunduğu gibi Avrupa Komisyonu ve AB Konseyi'ne de Türkiye'ye AB üyelik yolunda destek olması yönünde çağrıda bulunuyor. Parlatentonun diğler AB kurumlarına yaptığı çağrılarını ise Őu Şekilde sıralamak mŐmkŐn:

- IPA 2 fonlarının kullanılması için Türkiye'ye teknik destek sağlanması;
- Türkiye'de reformların etkin bir Şekilde AB değerleri ve standartları temelinde gerçekteşmesi için Yargı ve Temel Haklar (Fasıl 23) ve Adalet, ÖzgŐrlŐk ve GŐvenlik (Fasıl 24) fasıllarının açılması;
- Türkiye'de iŐ gŐvenlięine ilişkin reformların Avrupa standartlarına uygun olarak gerçekteşmesine katkı sağlamak için Sosyal Politika ve İstihdam (Fasıl 19) faslının açılması;
- GŐmrŐk Birliği'nin tarım, hizmetler ve kamu alımlarını kapsayacak Şekilde genişletilmesi;
- ABD ile mŐzakereleri yŐrŐtŐlen TTYO ve AB'nin ŐŐncŐ Őlkelerle imzaladığı STA'lara ilişkin bilgilendirme ve danışma mekanizmalarına Türkiye'nin de dahil edilmesi;
- Türkiye'de hukukun ŐstŐnlŐęŐ ve ekonomik geliŐmenin uygun bir zeminde yŐrŐtŐlmesi için Ekonomik ve Parasal Politika (Fasıl 17) faslının açılması;
- Türkiye ile ekonomik işbirliğinin etkin bir Şekilde devam etmesi için Kamu Alımları (Fasıl 5), Rekabet (Fasıl 8) ve Sosyal Politika ve İstihdam (Fasıl 19) fasıllarının açılması;

- Vize Serbestliği Yol Haritasında belirtilen kriterlerin yerine getirilmesi için Komisyon tarafından Türkiye'nin bu alandaki çalışmalarının yakından takip edilmesi;
- Türkiye'nin enerji güvenliğine ilişkin stratejik önemi ve AB'nin enerji güvenliğine önemli katkı sağlayacak potansiyele sahip olması;
- Türkiye ile terörle mücadelede işbirliğinin artırılması;
- Türkiye ile dış politikada daha etkin diyalog, işbirliği ve koordinasyon sağlanması için Dış Güvenlik ve Savunma Politikası (Fasıl 31) faslının açılması;
- Iraklı ve Suriyeli sığınmacılara ilişkin Türkiye'ye yardımın devam etmesi.

TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERE ELEŞTİRİ; YENİ FASILLARIN AÇILMASI ÇAĞRISI

Genel itibariyle bakıldığında AP 2014 Türkiye Raporu taslağında Parlamentonun eleştirilerini en fazla yoğunlaştırdığı alan, temel hak ve özgürlükler. Bunun yanı sıra Parlamento, Türkiye'de demokratikleşme süreci ve yargı sistemine ilişkin konularda Türkiye'yi eleştiriyor. Siyasi kutuplaşmanın giderek arttığı uyarısında bulunan AP, hukuk devleti, başta basın özgürlüğü ile düşünce ve ifade özgürlüğü olmak üzere temel hak ve özgürlükler ile iç güvenliğe ilişkin yaşanan gelişmelerin Avrupa'da Türkiye'ye ilişkin endişeleri artırdığına yer veriyor.

Parlamento raporunda Türkiye'nin geçen yıl yürürlüğe koyduğu bir takım hukuki düzenlemeler ve onayladığı uluslararası sözleşmelerden duyulan memnuniyet dile getiriliyor. Bu çerçevede Soma ve Ermenek'te yaşanan maden faciaları sonrasında ILO'nun ilgili sözleşmesinin onaylanması ile kadınlara yönelik şiddete ilişkin İstanbul Sözleşmesi'nin yürürlüğe girmesi ön plana çıkıyor. Son yıllarda olduğu gibi Parlamento, Irak ve Suriye'den gelen 1,6 milyon sığınmacıya yönelik Türkiye'nin tutumunu takdir ederken, bu alanda gerçekleştirilen yasal düzenlemeleri de olumlu olarak nitelendiriyor. Kürt meselesinin çözümüne ilişkin geçen yılda yaşanan gelişmelerden de duyulan memnuniyet raporda yer alıyor.

Türkiye-AB üyelik müzakereleri süreci açısından bakıldığında ise Parlamento, her yıl olduğu gibi sürecin ilerletilmesi konusundaki görüşünü açık ve net şekilde ortaya koymakta. Bu çerçevede Parlamento, birçoğu kimi üye ülkelerce bloke edilmiş olan 7 ayrı fasılda; Kamu Alımları (Fasıl 5), Rekabet (Fasıl 8), Ekonomik ve Parasal Politika (Fasıl 17), Sosyal Politika ve İstihdam (Fasıl 19), Yargı ve Temel Haklar (Fasıl 23), Adalet, Özgürlük ve Güvenlik (Fasıl 24) ile Dış Güvenlik ve Savunma Politikası (Fasıl 31) müzakerelerin başlatılması önerisini tekrarlıyor. Türk vatandaşlarına vizesiz seyahat imkanı sağlayacak vize serbestliği diyalogunda mesafe kat edilmesi ve Gümrük Birliğinin revizyonu konusunda gerekli çalışmaların yapılması da, Parlamento'nun bulunduğu çağrılar arasında.

EN FAZLA DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLERDE

Az önce ifade edildiği üzere 2014 Türkiye Raporu'na ilişkin Parlamento'nun ilgili komitesi AFET'te aylar süren çetin pazarlıklar sonunda nihai halini alacak olan 10 sayfalık rapora bu yıl 442 farklı değişiklik önerisi sunuldu. Değişiklik önerisi verilen konulara bakıldığında ise, taslak raporda Parlamentonun eleştirilerini yoğunlaştırdığı alanlar ile uyumlu olduğunu görmek mümkün.

Tablo 1: AP Türkiye Raporu'na verilen değişiklik önerilerinin konu bazında dağılımı

Konu	Değişiklik Önerisi
Temel Hak ve Özgürlükler	97
Demokratikleşme	83
Türkiye-AB Müzakere Süreci	74
Kıbrıs Meselesi	72
Dış Politika	61
Yargı Sistemi	38
Kürt Meselesi	22
Toplam	447

Görüldüğü üzere rapora ilişkin AFET'te yapılan müzakerelerde değişiklik önerisinin en fazla verildiği alan temel hak ve özgürlüklere ilişkin. Bu alanı demokratikleşme, Türkiye-AB müzakere süreci, Kıbrıs meselesi, dış politika, yargı sistemine ilişkin konular ile Kürt meselesi takip ediyor.

Her bir alana ilişkin alt kırılımlara bakıldığında ise şöyle bir tablo ile karşılaşmak mümkün:

Tablo 2: Temel Hak ve Özgürlükler alanında verilen değişiklik önerileri

Temel Hak ve Özgürlükler	Değişiklik Önerisi
Azınlık Hakları	30
Temel Haklar/İnsan Hakları	13
İfade Özgürlüğü	12
LGBTI Hakları	10
Kadına Yönelik Şiddet	7
Roman Kökenli Vatandaşlar	5
Kadın Hakları	4
Nefret Söylemi	4
Örgütlenme Özgürlüğü	3
Kadın İstihdamı	2
Çocuk Hakları	2
Düşünce, Vicdan ve İnanç Özgürlüğü	2
Vicdani Ret	1
Maden Kazaları	1
İşçi Hakları	1
Toplam	97

Tablo 3: Türkiye-AB Müzakere Sürecine ilişkin verilen değişiklik önerileri

Türkiye-AB Müzakere Süreci	Değişiklik Önerisi
Müzakere Çerçevesi	20
Vize Serbestliği Diyalogu	15
Enerji Fıslı	12
Çevre Fıslı	6
Gümrük Birliği Kurallarına Uyum	6
ABİS	4
23'üncü ve 24'üncü Fasıllar Açılış Kriterleri	3
Sınır Güvenliği	3
İmtiyazlı Ortaklık Önerisi	2
AB'nin Entegrasyon Kapasitesi	1
TTYO	1
IPA 2 Fonlarının Durdurulması	1
Toplam	74

Tablo 4: Demokratikleşme Sürecine ilişkin verilen değişiklik önerileri

Demokratikleşme Süreci	Değişiklik Önerisi
Medya/Basın Özgürlüğü	27
Demokratikleşme	13
Yolsuzluk	14
Reform Süreci	9
Gezi Parkı Olayları	9
Anayasa Çalışmaları	8
Siyasi Diyalog	3
Toplam	83

Tablo 5: Kıbrıs Meselesine ilişkin verilen değişiklik önerileri

Kıbrıs Meselesi	Değişiklik Önerisi
Kıbrıs Meselesi	72
Toplam	72

Tablo 6: Dış Politikaya ilişkin verilen değişiklik önerileri

Dış Politika	Değişiklik Önerisi
Teröre Karşı İşbirliği	13
AB-Türkiye İlişkilerinin Stratejik Önemi	12
Ermeni Sorunu	12
Dış Politikada İşbirliği	8
AB Genişleme Stratejisi	7
Sığınmacılar	7
AB Vatandaşlarına Vize Uygulaması	2
Toplam	61

Tablo 7: Yargı Sistemine ilişkin verilen değişiklik önerileri

Yargı Sistemi	Değişiklik Önerisi
Hukukun Üstünlüğü/Bağımsızlığı	29
AB Konseyi Kararları	4
Ergenekon/Balyoz Davaları	2
Yargı Reformu	1
AİHM Kararları	1
Kuvvetler Ayrılığı	1
Toplam	38

Tablo 8: Kürt Meselesine ilişkin verilen değişiklik önerileri

Kürt Meselesi	Değişiklik Önerisi
Kürt Meselesi	22
Toplam	22

EN FAZLA DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ VEREN ÜLKE: YUNANİSTAN

Parlamento raporuna verilen 442 değişiklik önerisinin hangi ülke parlamenterleri tarafından verildiğine bakıldığında ise orantısız bir resim ile karşılaşmak mümkün.

Tablo 9: AP Türkiye Raporu'na verilen değişiklik önerilerinin üye ülke parlamenterleri bazında dağılımı

Ülke	Değişiklik Önerisi	Yüzde
Yunanistan	120	27
Fransa	70	15
Almanya	52	12
İsveç	36	12
GKRY	32	8
İtalya	30	7
İngiltere	22	7
Bulgaristan	18	5
Hollanda	17	4
Romanya	16	4
Estonya	9	2
İspanya	8	2
Hırvatistan	6	1
Portekiz	3	1
Letonya	3	1
Toplam	442	100

Görüldüğü üzere 28 üye ülkenin temsil edildiği AP'de, Türkiye Raporu'na değişiklik önerisi veren ülke sayısı sadece 15. Verilen değişiklik önerilerinin ülkelere göre dağılımına bakıldığında ise Yunan parlamenterlerin, önerilerin neredeyse yüzde 30'unu verdiği görülmekte. Yunanistan'ı sırasıyla Fransa, Almanya, İsveç ve GKRY takip ediyor. Bu 5 ülkenin verdiği değişiklik önerileri ise, tüm önerilerin yüzde 75'ine denk geliyor.

Değişiklik önerilerinin büyük çoğunluğunu veren ülkeler arasında Türkiye'nin AB üyeliğini açık şekilde destekleyen tek ülke ise, İsveç.

2014 Türkiye Raporu'na verilen değişiklik önerilerinin hangi üye ülke milletvekillerinden verildiğine bakılarak, AP'de Türkiye Raporu'nun neden bu kadar tartışıldığı sorusuna cevap üretmek mümkün. Görüldüğü üzere Türkiye'nin AB üyeliğine karşı çıkan üye ülkelerin parlamenterlerinin, AFET Komitesinde yapılan tartışmalarda oldukça baskın oldukları; Türkiye'nin AB üyelik sürecini destekleyen ülke parlamenterlerinin ise daha sessiz kaldığı, hatta hiçbir değişiklik önerisi sunmadıkları anlaşılıyor. Bu durumda rapora nihai halinin verilmesi sürecinde aktif davranan üye ülke parlamenterleri, raporu istedikleri yönde değiştirebiliyor.

EN FAZLA DEĞİŞİKLİK ÖNERİSİ VEREN SİYASİ GRUP: AVRUPA HALKLAR PARTİSİ (EPP)

Parlamento raporuna verilen 442 değişiklik önerisinin Parlamentoda ki hangi siyasi gruplar tarafından verildiğine bakıldığında da ilginç bir tablo çıkıyor. Parlamentodaki sandalye dağılımına paralel olarak en fazla değişiklik önerisi sunan grup Hıristiyan Demokratlar (EPP). EPP'yi az bir farkla, raportör Piri'nin de mensubu olduğu Sosyalist Demokratlar (S&D) izliyor. Bu iki grup neredeyse değişiklik önerilerinin yarısına (yüzde 52) sahipler.

Tablo 10: AP Türkiye Raporu'na verilen değişiklik önerilerinin AP'deki siyasi gruplar bazında dağılımı

Siyasi Grup	Değişiklik Önerisi	Yüzde	AP'deki Sandalye Sayısı
EPP	157	36	221
S&D	72	16	191
Bağımsızlar	57	13	52
ALDE	50	11	67
GUE/NGL	31	7	52
ECR	27	6	70
Yeşiller/EFA	26	6	50
EFDD	22	5	48
Toplam	442	100	751

Bağımsızlar, Parlamento'daki sandalye dağılımında Avrupa Muhafazakâr ve Reformcular İttifakı (ECR) ve Avrupa Liberal ve Demokrat Partisi'nin (ALDE) gerisinde kalmasına rağmen verdikleri değişiklik önerisi sayısı ile öne çıkıyor. Bu durumun temel sebeplerinden biri ise Türkiye karşıtlığı ile bilinen aşırı sağ parti temsilcilerinin AP'de Bağımsızlar grubunda yer almaları. AP'de 52 sandalyesi bulunan Bağımsızlar'ın 23'ünün de Türkiye'nin üyeliğine karşı duruşları ile tanınan Ulusal Cephe (Fransa) milletvekili olduğunu hatırlatmakta fayda var.

MADDE SİLİNME ÖNERİLERİNDE REKOR FRANSA'NIN

Son olarak Parlamento raporuna verilen 442 değişiklik önerisi arasından 42 tanesi, raporda yer alan kimi maddelerin tamamen veya kısmi olarak silinmesini talep etmekte. Bu öneriler konu itibarıyla sıralandığında ise 4 ana konuda parlamenterlerin rapordaki bazı maddelerin silinmesini istedikleri görülüyor:

- Türkiye'nin AB üyelik sürecine destek sağlanması;
- Müzakere sürecinde yeni fasılların açılması;
- Türkiye-AB vize serbestliği diyalogu sürecine destek verilmesi;
- Gümrük Birliği'nin revizyonu.

Görüldüğü üzere AFET Komitesi üyesi bazı parlamenterler, Türkiye-AB üyelik müzakereleri sürecini ve görece "olumlu" işleyen vize serbestliği diyalogu ve Gümrük Birliği'nin revizyonu süreçlerinde, raporda yer alan olumlu ifadelerin silinmesini talep etmiş durumda.

Gelen 42 değişiklik önerisinden 20 tanesinin Fransız parlamenterlerden geldiğine de dikkat çekmekte fayda var. Fransız parlamenterlerin de, özellikle müzakere sürecinde yeni fasılların açılmasına karşı çıktıkları ve raporda buna ilişkin maddelerin silinmesini talep ettikleri anlaşılıyor. Daha da ilginç olan ise, Fransız parlamenterlerin Parlamento raporunda açılması tavsiye edilen fasıllara ilişkin müdahaleleri, Fransa'nın bloke ettiği 4 fasıl dışında olan fasıllar. Bilindiği üzere Fransa, Fasil 11, Fasil 17, Fasil 33 ve Fasil 34'ü 2009 yılında bloke etmişti. Ancak Parlamento raporunda Fransız parlamenterlerin açılmasına itiraz ettikleri fasıllar 5, 8, 19, 31, 23 ve 24. Bu da gösteriyor ki Fransa'nın Türkiye-AB üyelik müzakereleri sürecine yönelik tutumu, sadece bloke ettiği başlıklarla da sınırlı kalmıyor.

Tablo 11: AP Türkiye Raporu'ndan Silinmesi için Değişiklik Önerisi Sunulan Konular

Konu	Değişiklik Sayısı	Ülke	Siyasi Grup
Türkiye'nin AB Üyelik Sürecine destek sağlanması	10	Fransa(7), Estonya, İngiltere, İtalya	Bağımsızlar (4), ALDE (3), EPP (2), EFDD
5, 8 ve 19 numaralı fasılların açılması	6	Fransa (3), GKRY, Almanya (2)	EPP (2), ALDE (2), Bağımsızlar, GUE/NGL
Vize Serbestliği Diyaloguna Destek	6	İngiltere, İtalya (3), İsveç, Fransa	EFDD, Bağımsızlar (4), Yeşiller/EFA
31 numaralı fasılın açılması	5	İngiltere, Fransa (3), GKRY	EFDD, EPP, Bağımsızlar, GUE/NGL, ALDE
23 ve 24 numaralı fasılların açılması	4	Fransa (2), GKRY, İspanya	Bağımsızlar, GUE/NGL, ALDE, S&D
IPA II aracılığıyla desteklenen reformlara finansmanın artırılması	3	İtalya, İngiltere, Fransa	Bağımsızlar (2), ECR

19 numaralı faslın açılması ve iş reformu için Türkiye'ye yardımın artırılması	3	Fransa	EPP, Bağımsızlar, ALDE
Türkiye'nin TTYO müzakerelerine dahil edilmesi	3	Fransa, Yunanistan (2)	Bağımsızlar (3)
Gümrük Birliği'nin revizyonu	1	Fransa	Bağımsızlar
İş adamları için vize kolaylığı	1	İtalya	Bağımsızlar
TOPLAM	42		

AP Türkiye Raporu'ndan bazı maddelerin tamamının veya bir kısmının silinmesi talebinde bulunan siyasi gruplara bakıldığında, Bağımsızlar 42 öneriden 19'u ile ilk sırada yer alıyor. Az önce bahsedildiği üzere, AP'deki Bağımsız grupta Türkiye karşıtı Fransa aşırı sağının baskın olduğu ve raporun "olumlu" ifadelerinin silinmesi yönünde talepte buldukları görülüyor. Türkiye-AB müzakere sürecinin etkin bir şekilde devam etmesi için önemli adımlar olarak görülen yeni fasılların müzakerelere açılması, Türkiye-AB vize serbestliği sürecine destek verilmesi, Gümrük Birliği'nin revizyonu ve Türkiye'nin TTYO müzakerelerine dahil edilmesine ilişkin her maddeye müdahalesi olan Bağımsızlar'ın Türkiye'ye karşı tutumları oldukça açık.

AP Türkiye Raporu'ndan bazı maddelerin tamamının veya bir kısmının silinmesi yönünde verilen değişiklik önerilerine bakıldığında önemli bir ayrıntı da dikkat çekiyor. Raporda Türkiye'nin gerçekleştirmesi gereken reformlar dışında Avrupa Komisyonu ve AB Konseyi'ne Türkiye'ye AB üyelik yolunda destek olması için yapılan çağrılarının birçoğunun Parlamenterler tarafından silinmesi öneriliyor. Bir başka deyişle, Türkiye'nin AB üyeliği sürecinin devam etmesi için AB'nin sağlayabileceği desteğin geri çekilmesi isteniyor. Silinmesi yönünde öneri sunulmayan üç konu ise, Türkiye'nin enerji güvenliğine ilişkin stratejik öneminden kaynaklanan işbirliği; Türkiye ile terörle mücadelede işbirliğinin artırılması; Iraklı ve Suriyeli sığınmacılara ilişkin Türkiye'ye yardımın devam etmesi.